

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Geografie
1.3 Departamentul	Geografie Regională și Planificare Teritorială
1.4 Domeniul de studii	Geografie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studii/Calificarea	Planificare și Dezvoltare Regională

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	PROBLEME DEMOGRAFICE ACTUALE						
2.2 Titularul activităților de curs	Șef lucr. dr. Viorel GLIGOR						
2.3 Titularul activităților de seminar	Șef lucr. dr. Viorel GLIGOR						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	1	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Opt

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					25
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					25
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					28
Tutoriat					3
Examinări					2
Alte activități ...					-
3.7 Total ore studiu individual	83				
3.8 Total ore pe semestru	150				
3.9 Numărul total de credite	6				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	<ul style="list-style-type: none"> Cunoștințele însușite prin aprofundarea conținuturilor predate în cadrul disciplinelor <i>Demografie și habitat și Tehnici de anchetă socială</i> facilitează înțelegerea și accesibilitatea temelor propuse, iar în subsidiar, cursanții își vor consolida baza conceptuală operațională prin activarea și valorificarea fondului informațional preexistent.
4.2 de competențe	<ul style="list-style-type: none"> Continuitatea valorificării aplicative a cunoștințelor dobândite permite o parcurgere graduală a capitolelor, în strânsă relație cu tematica disciplinelor anterior studiate.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> Sală dotată cu calculator/laptop, videoproiector și software adecvat.
5.2 de desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> Sală echipată cu calculatoare, conexiune la Internet, videoproiector și programe de cartografiere digitală (ArcMap 10.x).

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • C1 Utilizarea cunoștințelor de specialitate pentru identificarea și justificarea măsurilor de diminuare/eliminare a riscurilor de ordin demografic. • C2 Formarea abilităților în ceea ce privește analiza fenomenelor demografice, pe cât posibil în conexiune cu principalele <i>fenomene extrademografice</i>. • C3 Însușirea principiilor metodologice actuale privind abordările de tip corelativ, <i>populație - resurse - disparități</i>, în contextul planificării și dezvoltării regionale. • C4 Aprofundarea aspectelor referitoare la <i>dinamica demografică</i>, înțelegerea fenomenelor, identificarea relațiilor cauzale și a efectelor induse asupra dezvoltării teritoriale. • C5 Formarea unui comportament dirijat spre gestionarea eficientă a resurselor în scopul dezvoltării durabile.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • CT1 Capabilitatea de a elabora analize demografice pertinente și complexe, sinteză a etapelor cercetării întreprinse. • CT2 Dezvoltă o atitudine responsabilă față de gestionarea optimă a problemelor demografice actuale, fundamentată pe noile achiziții ale legislației naționale și a celei internaționale. • CT3 Desfășurarea eficientă a activităților organizate în echipe multidisciplinare, atitudine etică față de grup și acceptarea diversității de opinie. • CT3 Formarea abilităților necesare cooperării multidisciplinare, comunicării și edificării de relații parteneriale fundamentate pe aplicarea cunoștințelor însușite și dezvoltarea raționamentelor științifice transdisciplinare.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Conținutul acestei discipline a fost focalizat pe tratarea selectivă a problemelor demografice în lumina ultimelor evoluții ale ansamblurilor regionale, studiul populației, fenomenelor demografice, relațiilor dintre populație și mediul înconjurător și, mai larg, dintre populație și celelalte subsisteme componente ale sistemului social global, pentru a oferi o <i>cunoaștere multiliniară</i>, indispensabilă deciziilor de politică socială, economică și culturală.
7.2 Obiectele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Posibilitatea aprofundării noțiunilor care vizează problemele demografice actuale, dobândite în timpul studiilor de licență. • Analiza populației ca <i>sistem dinamic</i>, prin prisma repartiției sale teritoriale, a indicatorilor mișcării naturale, a mobilității spațiale și politicilor demografice contemporane. • Deprinderea studenților cu analiza complexă a proceselor și fenomenelor definitorii în corelație cu efectele cu caracter global ale acestora: <i>tranziția demografică</i>, <i>riscurile geodemografice actuale</i> („explozia demografică”, dezechilibrarea structurii pe grupe de vârstă, riscurile suprapopulării regionale), <i>impactul dinamicii demografice</i> asupra dezvoltării teritoriale și <i>raportul potențial uman - resurse - mediu</i>. • Analiza fenomenelor anomice ale societății românești contemporane.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Noțiuni fundamentale. Demersul metodologic în demografie. Efectivul și structura populației 1.1. Evenimentul și fenomenul demografic 1.2. Sisteme demografice	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea combinată cu metode activ-participative • analiza comparativă 	2 ore

1.3. Mutații structurale profunde prin evoluții urbane 1.4. Presiunea umană asupra georesurselor	<ul style="list-style-type: none"> observarea sistematică și independentă 	
2. Migrația - implicații economice și sociale: 1990-prezent 2.1. Deplasările temporare pentru muncă 2.2. Cauze și factori care determină migrația 2.3. Pattern-uri ale fenomenului migraționist 2.4. Efecte pozitive și negative ale migrației și remigrației 2.5. Diferențieri socio-demografice regionale	<ul style="list-style-type: none"> metode didactice activ-participative prelegere orală cu secțiuni interactive dezbateră analiza comparativă 	2 ore
3. Șomajul - problemă demografică actuală 3.1. Șomajul, manifestare a dezechilibrului regional 3.2. Tipologia șomajului, cauzele și consecințele 3.3. Măsuri de diminuare a șomajului și a efectelor sale 3.4. Șomajul în statele UE	<ul style="list-style-type: none"> expunerea combinată cu metode activ-participative exemplificarea analiza comparativă 	2 ore
4. Calitatea vieții populației 4.1. Cauzele sărăciei și problemele izolării sociale, grupurile defavorizate 4.2. Sărăcia urbană și procesul de segregare socio-spațială 4.3. Studiul calității vieții populației 4.4. Caracteristicile sărăciei urbane în România 4.5. Efectele pe termen lung ale sărăciei 4.6. Programe de combatere a sărăciei	<ul style="list-style-type: none"> conversația euristică problematizarea expunerea interactivă dezbateră studii de caz 	2 ore
5. Sărăcia și subdezvoltarea culturală - factori de risc în păstrarea identității regionale 5.1. Sărăcia - un flagel mondial 5.2. Aspecte teoretice și strategii de reducere a ei 5.3. Riscuri și vulnerabilități de ordin cultural 5.4. Măsuri de diminuare a riscurilor	<ul style="list-style-type: none"> metode didactice activ-participative (studii de caz, discuții interactive, investigații în comun) 	2 ore
6. Suprapopularea urbană și efectul de oraș 6.1. Indicatori ai efectului de oraș 6.2. Indicatori ai suprapopulării urbane 6.3. Probleme privind evaluarea condiției optime	<ul style="list-style-type: none"> expunerea interactivă lucrul în grup organizat problematizarea 	2 ore
7. Riscuri și inechități sociale 7.1. Problemele sociale - punct de pornire al paradigmei dezvoltării sociale 7.2. Tipologia problemelor sociale 7.3. Factorii determinanți ai dinamicii problemelor sociale 7.4. Evoluții demografice care pot accentua riscurile sociale în România	<ul style="list-style-type: none"> prelegere orală cu secțiuni interactive proiectarea dezbateră expunerea combinată cu metode activ-participative 	2 ore
Bibliografie		
1. Bari, I. (2001), <i>Globalizare și probleme globale</i> , Editura Economică, București.		
2. Brown, L. R. (1989-2006), <i>Probleme globale ale omenirii</i> , Editura Tehnică, București.		
3. Caradec, V. (2004), <i>Vieillir après la retraite. Approche sociologique du vieillissement</i> , Paris, Presses Universitaires de France.		
4. Caselli Graziella, Vallin Jacques, Wunsch Guillaume (2001), <i>Démographie: analyse et synthèse, I.</i>		

La dynamique des populations, INED, Paris.

5. Preda, M. (2002), *Politica socială românească între sărăcie și globalizare*, Colecția Sociologie - Antropologie, Editura Polirom, Iași.
6. Rotariu, T. (2000), *Starea demografică a României în context european. Posibile politici demografice și consecințele lor*, în *Starea societății românești după 10 ani de tranziție* (Zamfir, E., Bădescu, I., Zamfir, C., coord.), p. 193-213.
7. Rotariu, T. (2003), *Demografie și sociologia populației. Fenomene demografice*, Edit. Polirom, Iași.
8. Rotariu, T. (2004), *Riscuri demografice*, în Vol. „Riscuri și catastrofe”, nr. I, Editor Sorocovschi, V., Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, p.173-189.
9. Rotariu, T. (2009), *Demografie și sociologia populației. Structuri și procese demografice*, Editura Polirom.
10. Tihan, E. (2004), *Anatomia populației. Concepte cheie în Sociologie, Demografie, Politici sociale*, Institutul de Ecologie Socială și Protecție Umană, Editura OPINFO, București.

8.2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Întocmirea și analiza de grafice, cartograme, cartodiagrame și hărți referitoare la repartiția teritorială, mobilitatea și structura populației la nivelul diferitelor ansambluri regionale	<ul style="list-style-type: none"> • experimentul cu caracter de cercetare • folosirea aplicațiilor soft specializate (GIS) • lucrul în echipă 	2 ore
2. Surse de informație în demografie (recensământul populației, statistica stării civile, statistica migrației, ancheta demografică și registrul de populație) <i>Studiu de caz: Probleme demografice asociate ariilor urbanizate</i>	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea • investigația în comun • folosirea aplicațiilor soft specializate (GIS) 	2 ore
3. Evaluarea enunțurilor formulate în fișele de lucru și avansarea propriilor ipoteze în legătură cu problemele demografice actuale <i>Studiu de caz: Probleme demografice asociate spațiilor rurale</i>	<ul style="list-style-type: none"> • conversația euristică • explicația • observarea independentă 	2 ore
4. Analiza cantitativă a datelor, prelucrarea și explicația causală a fenomenelor migrației actuale (forme, direcții și centre de migrație) <i>Studiu de caz: Probleme demografice asociate perimetrelor industriale</i>	<ul style="list-style-type: none"> • folosirea aplicațiilor soft specializate (GIS) 	4 ore
5. Cuantificarea intensității fenomenelor demografice actuale - rate și probabilități, succesiunea evenimentelor, analiza de regresie a intensităților <i>Studiu de caz: Probleme demografice asociate hazardelor și riscurilor naturale</i>	<ul style="list-style-type: none"> • activități practice pe grupe • prezentări de proiecte: dezbateri/analize tematice 	2 ore
6. Analiza dinamicii și stării populației (studii de caz: calcularea ratei creșterii naturale, ratei imigrației nete, ratei creșterii totale și ecuației de concordanță) <i>Studiu de caz: Probleme demografice asociate dinamicii populației</i>	<ul style="list-style-type: none"> • expunerea • investigația în comun • folosirea aplicațiilor soft specializate (GIS) 	4 ore
7. Evoluția demografică a României - tendințe vechi, schimbări recente și perspective (1870-2030)	<ul style="list-style-type: none"> • prezentări de proiecte: dezbateri/ 	

<i>Studii de caz: Politicile sociale în România și Uniunea Europeană</i>	analize tematice • experimentul cu caracter aplicativ	2 ore
8. Determinări corelative regionale exprimate sub raportul potențial demografic - resurse – mediu <i>Studiu de caz: Probleme demografice asociate regiunilor turistice</i>	• prezentări de proiecte: dezbateri/analize tematice • expunerea interactivă	2 ore
9. Modalități de identificare și analiză a riscurilor geodemografice actuale <i>Studiu de caz: Riscuri și disfuncționalități în Uniunea Europeană- provocări și perspective</i>	• prezentări de proiecte: dezbateri/analize tematice	2 ore
10. Prezentare/susținere miniproiect de cercetare	• prezentări de proiecte: dezbateri/analize tematice	6 ore

Bibliografie

- Ghețau, V. (2007), *Declinul populației și viitorul demografic al României. O perspectivă din anul 2007 asupra populației României în secolul 21*, Academia Română, Institutul Național de Cercetări Economice, Centrul de Cercetări demografice „Vladimir Trebici”, Editura ALPHA MDN, București.
- Lucuț, G., Rădulescu S.M. (2000), *Calitatea vieții și indicatorii sociali*, Edit. Lumina Lex, București.
- Molnar M., Poenaru M. (2008), *Protecția socială în România. Repere Europene*, Edit. BREN, București.
- Poenaru, Maria (2008), *Modernizarea sistemelor de protecție socială în UE și România. Cazul sistemelor de pensii*, Probleme economice, Vol. 288-289, INCE/CIDE, București.
- Popescu L., Raț C., Rebeleanu A. (2009), *Disparități în utilizarea serviciilor de sănătate. Studiu de caz în regiunea de dezvoltare Nord-Vest*, Editura Mega, Cluj Napoca.
- Raț C. (2008), *Social Status and Support for Public Health Care Systems: Romania in the Context of CEE Transition Countries*, comunicare prezentată la Congresul IIS, Budapesta, 29-30 iunie.
- Zamfir, C., Stoica, Laura (coord.), (2006), *O nouă provocare: Dezvoltarea socială*, Editura Polirom, Iași.
- *** INS (2009), *Anuarul Statistic al României*, București.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se face în alte centre universitare din țară și din străinătate.
- Disciplina universitară „**Probleme demografice actuale**” fortifică pregătirea profesională a viitorilor specialiști prin antrenarea lor în: evaluarea disparităților intra- și inter-regionale, analiza modalităților de eliminare/reducere a șomajului, proiectarea strategiilor antisărăcie, evaluarea presiunii antropice actuale asupra teritoriului, identificarea cauzelor și formelor de manifestare a concentrării/deconcentrării sistemului de populare (colonizare agrară, urbanizare-industrializare, abandon/exod rural), evidențierea raportului dintre presiunea populației și calitatea vieții (poluare, aglomerare/izolare, accesibilitatea la modernitate).

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
-----------------------	----------------------------------	--------------------------------	-------------------------------------

10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> • verificarea gradului de sistematizare și utilizare a noțiunilor însușite • gradul de asimilare a terminologiei de specialitate 	Participare interactivă la cursuri	25%
10.5 Seminar/ laborator	<ul style="list-style-type: none"> • capacitatea de a opera cu cunoștințele asimilate • coerența logică și forța argumentativă • criterii ce vizează aspectele atitudinale: conștiinciozitatea, interesul pentru studiu individual • evidențierea rezultatelor proprii obținute 	Prezentare/susținere miniproiect de cercetare	75%
10.6 Standard minim de performanță <ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea și evidențierea situațiilor de favorabilitate și restrictivitate în dezvoltarea regională, induse prin procesele demografice actuale, descrierea cauzelor, formelor de manifestare, consecințelor și a modalităților de corectare a factorilor riscogeni. • Capabilitatea de a realiza analize de profil aplicând metodologii predefinite axate pe aprofundarea unor studii de caz prezentate în tematicile aferente cursurilor. 			

Data completării,
20 aprilie 2021

Semnătura titularului de curs,
Șef lucr.dr. Gligor Viorel

Semnătura titularului de seminar,
Șef lucr.dr. Gligor Viorel

Data avizării în departament,

Semnătura directorului de departament,
Conf.dr. Vesca Iuliu